

No ens el mereixem

- Tenim un mal servei a l'Administració de justícia i el dèficit democràtic es fa insostenible

MARÍA SANAHUJA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 26.10.08

Ni els pacients ciutadans ni els jutges i funcionaris responsables que hi ha a Espanya, que no són pocs, ens mereixem un servei públic de la Justícia tan deficient. Resulta estrany que no es produeixin més desgràcies, o potser sí que es produeixen, però no n'arribem a tenir notícia perquè no hi ha un pare amb prou serenitat, aplom i constància per exigir explicacions i responsabilitats per un fet que, si funcionéssim adequadament, potser no s'hauria arribat a produir. Aquest pare ha provocat una sèrie de reaccions que han obligat a posar sobre la taula, i no sota l'alfombra, com sempre, els mals endèmics de la Justícia, que ha quedat com un reducte al qual no han arribat les necessàries transformacions democràtiques i tecnològiques, imprescindibles per poder oferir un servei de qualitat. Disposem d'un mal servei en un pilar bàsic, perquè per moltes normes que es dictin, si l'Administració encarregada de garantir que es compleixin per a tots funciona en les actuals condicions, el dèficit democràtic es fa insostenible, perquè alguns coneixen les esquerdes del sistema que permeten els incompliments.

S'ha imposat una sanció exemplaritzant a una secretària judicial, i una altra al jutge Rafael Tirado, considerada per molts una burla, per escassa. I a partir d'aquí, el gruix de jutges i secretaris, que solen estar absents, convoquen juntes massives i vagues a tot Espanya, precedides per un encès debat que ha col·lapsat el mail del Consell General del Poder

Judicial (CGPJ), i s'ha desfermat una reacció sense precedents de les bases de la judicatura.

Qualificar de corporativa i gremialista aquesta àmplia reacció únicament pot acontentar a qui es conforma amb explicacions simples. Si milers de jutges han mostrat el seu malestar d'una manera pública, sense conèixer al detall l'actuació del jutge del cas Mari Luz, és per alguna cosa més. El problema radica en el fet que el jutge i la secretària més eficients podien haver estat sancionats aplicant el criteri d'oferir caps de turc, sense tenir en compte les patètiques condicions de treball que tenim, en les quals es fa difícil exigir responsabilitats, i sense respectar principis democràtics bàsics del dret sancionador.

POTSER NINGÚ va tenir en compte els efectes que, en ocasions, generen les decisions injustes. Els jutges han comprovat que poden ser sancionats en qualsevol moment, depenent de la sort que no succeeixi un fet luctuós en els expedients que es tramiten als seus destins. I a més no se senten representats per les associacions judicials. Unes, convertides en agències de col·locació per als pocs membres que hi participen --salvant honroses excepcions--, perquè s'està en millors condicions si el candidat és dòcil i mira cap a una altra banda quan el CGPJ, el ministeri o la conselleria d'una autonomia adopten mesures que deteriorenen encara més el servei públic, o ens imposen condicions de treball més penoses. I altres, perquè tampoc han exigit solucions.

En aquesta dècada, amb independència de qui hagi ocupat el poder, s'han venut a la ciutadania reformes penals que suposadament havien de posar remei a tots els problemes socials i de seguretat. El lema des de fa més de cinc anys ha estat tots a la presó. Hem aconseguit tenir les

presons més plenes d'Europa i els jutjats més col·lapsats, carregant el pes d'aquestes alegres reformes sobre l'espatlla dels òrgans judicials.

Jutjats en què per conèixer l'estat de les executòries s'han de repassar, full per full, milers de processos i apuntar terminis en una llibreteta. Jutjats en què prescriuen milers de penes per la desorganització i el caos, diagnosticat pel CGPJ, que no ha exigint remei als diferents executius, nacionals o autonòmics. Jutjats en què s'assigna més treball als funcionaris més diligents perquè altres ingressen de les oficines d'ocupació sense formació, mentre es demora moltíssim la convocatòria d'oposicions. No s'imparteixen instruccions que permetin homogeneïtzar criteris entre òrgans judicials, i podria fer-se a través de l'estructura jeràrquica de secretaris judicials dependents del Ministeri de Justícia. Jutjats en què tenim escrivans als judicis, els secretaris judicials, tècnics en dret absolutament desaprofitats i a qui paguem perquè s'avorreixin mirant el sostre de la sala de vistes mentre els sistemes de gravació podrien fer infinitament més bé la funció de reproduir el que passa en un judici. Les estadístiques, confeccionades manualment, només poden reflectir dades pròximes a la realitat, però escasses, que no permeten planificar polítiques. Aquestes es fan sabent que l'estructura judicial no podrà assumir-les, però com que els ciutadans no coneixen la precarietat, sempre es podrà imputar tota la responsabilitat als que treballem aquí.

SI EL SISTEMA no s'enfonsa és perquè uns quants, i no deuen ser pocs, assumeixen la feina que no els correspon, fins i tot la d'alguns companys que no compleixen mínims. Així no és possible parlar d'independència judicial, que ha d'anar sempre unida a l'exigència de responsabilitat. Ningú ha de ser intocable. Milers de jutges, cansats de la situació, han llançat un crit de desmoralització i temor. Com que ningú està lliure de

pecat, és hora que ens esforcem junts per tenir un servei públic eficient.
Ens el mereixem.

* Magistrada de l'Audiència Provincial de Barcelona. Membre de Jutges
per a la Democràcia.